

SOS. Literatura a l'ensenyament

«La cultura ens farà lliures!»
(Pintada en una paret de Sabadell)

Des de la nostra responsabilitat professional i ciutadana, ens sembla del tot imprescindible i urgent que la població, les institucions i tota la societat civil sigui conscient que un dels àmbits que han d'ajudar a apuntalar i sostenir amb més força el nostre país és la cultura escrita, la literatura, tot el bagatge artístic, ideològic i humanístic que és patrimoni de tots els catalans.

La literatura ha estat bandejada, en els darrers anys, menyspreada i infravalorada. Sens dubte, tant el pes de les lleis del mercat sobre una societat que històricament ha desenvolupat uns hàbits de lectura precaris, com la pèrdua de valor simbòlic de la literatura i la cultura en general, han ajudat a provocar aquesta situació.

En el camp de l'ensenyament, observem alarmats una tendència a la residualització de la literatura. Ara mateix, es volen reduir les hores de llengua i literatura del batxillerat, precisament quan es tracta de consolidar la formació de l'alumnat per accedir als estudis superiors. I, a més, es desvirtua i entrebanca la possibilitat de centrar un curs d'aquest nivell en els continguts literaris, tal com contempla el currículum, amb l'objectiu inconfessable de prioritzar el treball lingüístic per superar la prova de selectivitat.

Davant l'acció depredadora dels governs espanyols, la seva ignorància i desdeny, esperàvem dels nostres governants una actitud més compromesa en la defensa del coneixement de la nostra literatura. I, ahora, no volem deixar d'alertar del descrèdit i banalització en què pot caure el saber literari si s'adopten discursos pedagògics en què es predica que el professorat no hauria de transmetre coneixements. A vegades, fins i tot, les decisions salvatges imposades per Madrid han servit d'excusa per arraconar més i més uns coneixements que, és clar, poden fer que els ciutadans pensin, raonin, adquireixin sentit crític i aspirin a deixar de ser simples súbdits.

Perquè és de cíncics plorar, plànyer-se i omplir-se la boca dient que es defensa la llengua pròpia, mentre es redueix a gairebé no res la seva literatura, que és la forma de cultura viva que fa possible la vitalitat d'un idioma.

Un país autènticament nou i lliure no pot admetre aquestes actituds cínciques que s'escuden rere un suposat utilitarisme que és la disfressa actual de la barbàrie del neoliberalisme.

És per això que, tot proclamant el desig de construir una Catalunya millor, volem reclamar:

1. UN PAÍS QUE RECUPERI LA DIGNITAT TOT REVALORITZANT LA NOSTRA LITERATURA: fent que l'ensenyament i el coneixement de les obres literàries estiguin a l'abast de tota la població escolar de manera preeminent i no com a auxiliar de l'aprenentatge de la llengua.
2. UN PAÍS QUE VALORI I FACI RESPECTAR EL SEU PATRIMONI LITERARI, perquè en ell hi batega la identitat ancestral, actual i diversa del nostre poble. Perquè és absurd i estúpid demanar que respectin i valorin des de fora el que nosaltres no valorem ni respectem.
3. UN PAÍS QUE SÀPIGA que la literatura ens ajuda a recordar qui som i a dialogar amb el passat i el futur.
4. ASPIREM A UN PAÍS que sàpiga que, a més de pintors, músics i arquitectes universals, tenim autors de primer ordre en el nostre idioma des de molts segles enrere. Un país on la gent sàpiga qui són Llull, March, Martorell, Verdaguer, Víctor Català, Carner, Pla, Rodoreda, Villalonga, Espriu, Vinyoli, Fuster, Estellés i tants altres, de la mateixa manera que es coneixen els noms de Gaudí, Casals o Miró.
5. ASPIREM A UN PAÍS de gent que aprengui a escriure, pensar i ser d'una manera més plena i enriquidora de la mà del testimoni savi, sensible i bell de les obres literàries dels qui ens han precedit.

PER AIXÒ, PERQUÈ VOLEM PODER COMPARTIR EL NOU PAÍS QUE ENTRE TOTS HEM DE FER POSSIBLE:

EMPLACEM el professorat dels diversos nivells de l'ensenyament a exercir amb coratge la seva funció cultural, a prendre consciència de la seva responsabilitat en la construcció d'una societat que necessita els coneixements sòlids i el sentit crític que les autoritats del ram no fomenten.

EXIGIM que la literatura recuperi el seu lloc en els estudis obligatoris i en el batxillerat, així com en la universitat. Molt especialment, exigim que recuperi la dedicació lectiva necessària en el batxillerat, tal com han promès de fer diversos consellers al llarg dels anys, i que prenguin mesures efectives per tal que la presència de la literatura en els plans d'estudis deixi de ser un reducte testimonial.

RESPONSABILITZEM les autoritats i els dirigents de les estructures culturals i educatives del perill de destrucció del país, que comença per la banalització i arraconament de la seva cultura literària –en aquest cas estretament lligada a la llengua–, que amb la seva inacció serien còmplices de l'oblit i d'una decadència cultural irreparable.

I ENCORATGEM A TOTS ELS ESTAMENTS SOCIALS, GRUPS, ASSOCIACIONS I CIUTADANS QUE RECLAMIN ALS RESPONSABLES POLÍTICS I LES INSTITUCIONS

UN COMPROMÍS ACTIU DE REVALORACIÓ DE LA LITERATURA. PERQUÈ SOM
CONSCIENTS QUE ELS CONEIXEMENTS HUMANÍSTICS QUE PROPORCIONA SÓN
UN DELS FONAMENTS SENSE ELS QUALS NO SERÀ POSSIBLE UN PAÍS QUE VOLEM
MÉS CULTE, MÉS LLIURE I MÉS HUMÀ.

Col·lectiu Pere Quart
Sabadell, 12 de maig de 2016